

Rabbi Neal Turk

סדרת הש"ס

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים ד.

עין משפט

רמב"ם הלכות פסחים א' כ"ג... רמב"ם הלכות פסחים א' כ"ג... רמב"ם הלכות פסחים א' כ"ג...

רב בר אחיה ובר אחתיה דר' חייה הוה... רב בר אחיה ובר אחתיה דר' חייה הוה... רב בר אחיה ובר אחתיה דר' חייה הוה...

רבינו חננאל... רבינו חננאל... רבינו חננאל...

על המשביר לבדוק דחמירא ודויה... על המשביר לבדוק דחמירא ודויה... על המשביר לבדוק דחמירא ודויה...

גלוין הש"ס

רש"י הלכות פסחים א' כ"ג... רש"י הלכות פסחים א' כ"ג... רש"י הלכות פסחים א' כ"ג...

סדרת הש"ס

מאימתי פרק ראשון ברכות

עין משפט

רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג...

ובדורו כתיבי באדרעיה... ובדורו כתיבי באדרעיה... ובדורו כתיבי באדרעיה...

אשר עשה ה' למקום חשן... אשר עשה ה' למקום חשן... אשר עשה ה' למקום חשן...

רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג...

הנהגות הב"ח

רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג...

רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג... רמב"ם הלכות ברכות א' כ"ג...

הנהגות הב"ח... הנהגות הב"ח... הנהגות הב"ח...

הנהגות הב"ח... הנהגות הב"ח... הנהגות הב"ח...

הנהגות הב"ח... הנהגות הב"ח... הנהגות הב"ח...

לעולם הוא אדם מסלסל עצמו במדות ולא יהא פורק עול בעניניהם אפילו בדברים שאין מצוה או עברה תלויה בהם. שכל אדם מסלסל עצמו באי זה מדה מקומו מושכר לו. דרך צחות אמרו אין הקב"ה מקפח אפילו שכר שיחה גאה. וכל שכן שתבא דבר מצוה לידו שהוא מכלל זריזים מקדימים למצות. ולא יתאחר בעשיית מצוה שאין זה אלא דרך מי שזיגו עושה המצוה דרך כונה מעולה אלא כמי שעושה אותה דרך פירוק עול ומצוה מלמדה.

written (*Genesis* 18:6), "And Abraham hastened to the tent, to Sarah, and he said, 'Hasten...' and he gave it to the youth and he hastened." And in relation to Rivkah (*Ibid.* 24:20), "And she hastened and emptied her pitcher..." And in the Midrash (*Bamidbar Rabbah* 10.17), "'And the woman made haste' (*Judges* 13:10) — this teaches us that all of the deeds of the righteous are done quickly," that they do not permit time to elapse before beginning them or in completing them.

The man whose soul burns in the service of his Creator will surely not idle in the performance of His mitzvot, but his movements will be like the quick movements of a fire; he will not rest or be still until the deed has been completed. Furthermore, just as zeal can result from an inner burning so can it create one. That is, one who perceives a quickening of his outer movements in the performance of a mitzvah conditions himself to experience a flaming inner movement, through which longing and desire will continually grow. If, however, he is sluggish in the movement of his limbs, the movement of his spirit will die down and be extinguished. Experience testifies to this.

It is known that what is most preferred in Divine service is desire of the heart and longing of the soul. And it is in relation to his goodly portion in this respect that David exulted (*Psalms* 42:2), "As a hart yearns for the water-brooks, so does my soul yearn for You, O God. My soul thirsts for God..." "My soul longs and goes out for the courts of God (*Psalms* 84:3); "My soul thirsts for You; my flesh pines for You" (*Psalms* 63:2). The man in whom this longing does not burn as it should would do well to bestir himself by force of will so that, as a result, this longing

כתוב בו (בראשית יח. ו): "וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי", ויתן אל הנער וימהר. רבקה, (שם כד. כ): "ותמהר ותער פדה וגו'." וכן אמרו במדרש (במדבר רבה י. יז): ויתמהר האשה וגו' (שופטים יג. י) מלמד שכל מעשיהם של צדיקים במהירות, אשר לא יתנו הפסק זמן לא אל התחלת המצוה ולא אל השלמתה.

ותראה שהאדם אשר תלהט נפשו בעבודת בוראו, וראי שלא יתעצל בעשיית מצותיו, אלא תהיה תנועתו פתנועת האש המהירה, כי לא ינוח ולא ישקוט עד אם כלה הדבר להשלימו. ואמנם, התבונן עוד, שפמו שהזריות הוא תולדת ההתלהטות הפנימי, כן מן הזריות יולד ההתלהטות. והיגו, כי מי שפניגיש עצמו במעשה המצוה כמו שהוא ממהר תנועתו החיצונה, כן הנה הוא גורם שתבער בו תנועתו הפנימית כמו כן והחשק והחפץ יתגבר בו וילד. אך אם יתנהג בכבודת בתנועת אבריו, גם תנועת רוחו תשקע ותכבה. וזה דבר שהנפסיון יעידהו. ואמנם כבר ידעת, שהנרצה יותר בעבודת הבורא, יתברך שמו, הוא חפץ הלב ותשוקת הנשמה. והוא מה שדוד המלך מתהלל בחלקו הטוב ואומר (תהלים מב. ב): "כאיל תערג עלי אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים, צמאה נפשי לאלהים וגו'." (שם פד. ג): "נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'." (שם סג. ב): "צמאה לך נפשי כמה לך בשר". ואולם האדם אשר אין התקדה הזאת לזהות בו כראוי, עצה טובה היא לו שיזדרז ברצונו, כדי

הלכות לולב ט"מ תרנב

תרנב זמן נטילת לולב. ובו ב' סעיפים:

א *מצות לולב (א) ביום ולא בלילה (ב) וכל היום כשר לנטילת לולב בשאם לא נמל שחרית ליטלו אח"כ יומ"מ זרזים מקדומים למצות ונוטלים אותו בבוקר יזמנו הוא (ג) משתנן (ב) החמה יועיקר מצותו (ד) בשעת ההלל וזאם צריך להשכים לצאת לדרך (ה) נוטלו משעלה עמוד השחר. הגה והמדקדק יאחזו הלולב בידו כסנכנס מביתו לבה"כ (ו) גם כשעת (ג) התפלה וכן יחזירו לביתו כדי לחבב המלות (טור): ב (ו) *אסור (ז) לאכול קודם שיטלנו ואם שכח ואכל וזכר על שלחנו (ח) ביום הראשון שהוא מן התורה (ה) יפסיק אפי' יש שהות ביום ליטלו אחר שיאכל וטוים א' ואילך אם יש שהות לא יפסיק ואם לאו יפסיק. הגה ואם התחיל לאכול (ט) * יותר

א ה ב ה. הלכות מילה פ"א

טו

ונקבות כנקבה - צריך למול אותו בשמיני. וכן יוצא דפן.
ומי שיש לו שתי צריות - מלין את שתיהן בשמיני.
ח אין מלין לעולם אלא ביום, אחר צלות השמש, בין ביום השמיני שהוא זמנה, בין שלא בזמנה, שהוא מתשיעי והקאה.
שנאמר: וביום השמיני (ויקרא יב, ג) ביום ולא בלילה! מל משעלה עמוד השחר - כשר. וכל-היום כשר למילה, ואף-על-פי-כן מצוה להקדים בתחלת היום, שזרזין מקדימין למצות.

רט

ע ב ד ה. הלכות מעשה הקרנות פ"ד

נסכים הבאין בפני עצמן מקדישין ומקריבין בלילה. ועלות השחר פוסלת בהן כאברי העולות.
ו כל-היום כשר לסמיכה ולשחיטה. ולמליקה. להקטר. להנשה. ולהזיה. ולתנופה. ולקמיצה. ולקרוב המוספין.
וכל-הלילה כשר להקטיר אמורין ואברים. זה הכלל: דבר שמצותו ביום - כשר כל היום, ודבר שמצותו בלילה - כשר כל-הלילה, ואף-על-פי-כן זרזין מקדימין למצות.

בשעת גורח המלכות שנו' ארזים גורו שלא ימקעו והיו אורזין להם כל שש שעות לקץ מפלת שמרים לקץ העצירות למקוע נמוספין:

כמתני' העובר לפני התיבה ביום"ט של ר"ה השני מתקיע ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל: גמ' מאי שנא שני מתקיע משום ר"ה רבוב עם הדרת מלך אי הכי הלל גמי נימא בשני משום רבוב עם הדרת מלך אלא מאי שנא הלל דבראשון משום ר"ה רבוב עם הדרת מלך אלא מאי שנא הלל דבראשון משום דרזין מקדימין למצות אמר רבי יוחנן בשעת גורת המלכות שנו: מרקאמר בשעת הלל מכלל דבראש השנה? ליכא הלל מ"ט אמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים אמר להם אפשר מלך יושב על כסא דין וספריי חיים וספריי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה: כמתני' שופר של ר"ה אין מעבירין עליו את התחום ואין מפקחין עליו את הגל לא עולין באילן ולא רוכבין ע"ג בהמה ולא שטין על פני המים ואין חותכין אותו בין בדבר שהוא משום שבות ובין בדבר שהוא משום לא תעשה יאבל אם רצה ליתן לתוכו מים או יין יתן אמרין מעכבין את התנוקות מלתקוע ויא אבל מתעסקין עמהן עד שילמדו והמתעסק לא יצא והשומע מן המתעסק לא יצא: גמ' מ"ט שופר עשה הוא וי"ט עשה ולא תעשה ואין עשה רוחה את לא תעשה ועשה: לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה כו': השתא ררבנן אמרת לא דאורייתא מיבעיא אמרין צריך לומר זו קתני:

80 ערוך הלכות מילה סימן רס"ב השולחן

דחשיב כל מצות פרטיות שכשרים כל היום ולא חשיב מילה בהרייהו ע"ש ונ"ל רבבוונה שבקה התנא דוודאי גם במילה כן הוא אלא שבשאר מצות אין קפידא כלל כך אם נאחר מעט אף שבוודאי מצוה להקדים אבל במילה שהוא חותם ברית קודש ובוה נכנס לקדושה יש קפידא גדולה שלא לאחרה ולכן גם בברייתא לא תני הך דורזין מקדימין רק למילה ויש לנו לצוות עד מנהג זמנינו שמאחרין המילה כמה שעות ביום מפני שטוהים שלא באו כד הקרואים וכרומה שטוהים כאלה ויש מקומות שמאחרין עד אחר הצות היום והוא עון פלילי.

תכו ברכת הלבנה וזמנה, וכו' ד' סעיפים:

א [*] (א) הרואה לבנה בחדושה, מברך *אשר במאמרו ברא שחקים וכו': הגה ואין לקדש החדש (ב) אלא פלילה בעת שהלבנה זורחת (ב) (ג) ונהנין מאורה (אורה): ב (ד) אין מברכין על הגרם

(ה) *אלא (ו) *במוצאי שבת כשהוא מבשם ובגדיו נאים: הגה ונדקא אם ליל מוצאי שבת הוא קדם (ג) בחדש, אז מקתינין עד מוצאי שבת, (ו) אבל אם הוא אחר כך אין מקתינין עד מוצאי שבת, שמא יהיו שני לילות או שלשה או ארבעה עננים ולא יראו הלבנה ונעבר הזמן. ובשקדשין אותה בחל יש ללבש (ז) בגדים נאים (ח"ה סימן לה). אין מקדשין הלבנה (ח) *קדם תשעה באב *ולא (ט) קדם יום הכפורים (מהרי"ל), ובמוצאי יום הכפורים מקדשין אותה דאז שורין בשמחה,

542 ערוך הלכות ראש חדש סימן תכ"ז השולחן

אבל לא במוצאי ט"ב ולא בשאר תענית עכ"ל והטעם שאין מקדשין קודם ט"ב מפני ששרויין בצער החורבן ולכן גם אבר ב' ימי אבילות אין לו לקדש אלא יעבור הזמן דאו בהכרח לקדש וקודם יוה"כ מפני ששרויים בצער על מחילת עונות ויש שמגממין לגמרי עד ההמתנות אלו דהא חיישינן שמא ימות ועוד דורזין מקדימין למצות נא"ר נסס נ"ט ויש שדחו זה דומן קצר לא חיישינן למיתה ושהיו מצוה משום הידור משהינן נסס וזאמנם במדינתנו דשכיחי עננים הרבה אין כדאי להמתין וכן נהגו גדולים שלא להמתין:

ודבר זה ל"ע, ויהי ע"פ מוקי שם למשנה דעגמות כרבי יעקב היינו למידימי סיעתא לרי יתק, ע"ש, אבל אינו נזכר, רק דלמרינן ללא היה קיום, ובפרט דאין פסקין [עין ר"מ פ"ם מלכות הטומאה ה"ד] דמיטוש נטר מילמא הוא ע"ש, ואמר ק' מוקמי האמוראים לברייתא של עגמות קדשים כרי שמטין, א"כ אמאי הלכה כרבי יעקב אן שם דק' פ"ד ע"א מנאר פלוגמא דרבנן ורבי, דרבנן דרשו בכשר ולא נפסול ורבי סובר דרבי לאכילה, ואמר רב יוסף דהיתה לו שעה הכשר ונפסל אינא ביניהו, דרבנן סברי דיש בו משום שצירת עגם, א"כ הלכה כרבי, על כן פסק הר"מ כרבי יעקב כאן.

אך שם מנאר דלמי אמר דכילי עלמא ביהמה לו שעה הכשר ונפסל אין בו משום שצירת עגם. ועין מנאר התלמודי דהרבה פוסקים סוברים דהלכה כרבי ורבה נגד רבה פ"ט שאלן הלכה כהלמחיד נגד הרב, חד, אס לא נחלקו [פנים אל פנים] וסימנן פלוגי אמר ולא אמר ליה פלוגי ע"ש, ובפרט דהלכה כנתיבא מאבי ורבה ואלן ע"ש. ועין נחורת חסד כלל י"ג בקיאות גדולה בכלל זה, ואינו מביא מנמרא זו דלמי סובר דגם רבנן סברי דאין בו משום שצירת עגם ואף דהיתה שעה הכשר, וע"ש שמינא בקיאות הרבה נר"מ, והר"מ כאן פוסק כרבי יוסף נגד אבי. וגם מנאר שם נגמ' דרב פפא סובר ג"כ דכילי עלמא סוברים דאין נפסול משום שצירת עגם, וגם רב שעת צריה דרב אדי סובר כן. א"כ ל"ע היטב מדוע פסק הר"מ דיש בזה משום שצירת עגם. ועין להלן [נר"מ כאן ה"ו] גבי עגם האליה, כחזן הכסף משנה דפוסק כנחמא קמא כיון דרב אשי סובר דמנא קמא סובר כן. ואין לומר כיון דמנאר שם דמינא כוומייהו כארבעה וכו', רבי אומר היתה לו שעה הכשר וכו', והוא כרבי יוסף, א"כ רבי סובר כן, אבל מנא קמא סובר דיש בו משום שצירת עגם. זה אלו, הא מנא גס כוומיהו דרב נחמן נר יתק לענין האליה, ורבי סובר כן, ומנא קמא סובר דיש בו משום שצירת עגם, ומ"מ פסק הר"מ כרבי יעקב, וא"כ הכא נמי כיון דלמי עגמא אין בו, ועין ספרים הג"ל בקיאות גדולה נענין אבי ורבה נגד רבנתייהו ולא הנישו מה, וז"ע.

שצירת עגם נאין עליו כוומייהו כרבי יעקב היינו דהר"מ סבירא ליה דפלוגי רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש אליבא דרבנן, א"כ נאין עליו כוומייהו כרבי ר' יוחנן מודה כרבינא, ואי משום קושיית הפוסק' עיין מהרש"א דאי אליבא דרבנן פלוגי א"כ לריש לקיש נחמי פלוגי רבנן על רבי, אן קושיא כל כן, דלפטר דפלוגי לרדייה בנחמא מילוק מהמנארירס לעיל לנמה אמוראים, ואין כאן מקום להאריך בנטיית הש"ס. וע"ש בשל"ה [ד"ה ובענין] לענין אבי ורבה נגד רבנתייהו, ועיין מה שכתבנו לעיל [בנחמא הקדמת] וז"ע.

ואם אין בזה כוומייהו נשאר או מוח אפילו איסורא ליכא, ועיין משנה למלך כאן ה"ב, שכתב דמלשון הר"מ אי אפשר לנדר שכתב אין חייבים נאין עליו כוומייהו אלא איסורא איכא, דמוכח בנפשות הקוגילא [פ"ג ע"א] שכתב אי אין בזה מוח למה להו שריפה, ע"ש. והנה זה מוכח דאי אפשר למלך דברי הר"מ שכתב שם דשורפין מפני המקלה דמיירי נאין בזה מוח אן איסור יש, דנחמא נגמ' מנאר דאין לריבין שריפה כלל, אבל אס נאמר מירון אחר על הר"מ, א"כ גוף הדין דאין איסור אינו מנאר להדיא. אן נחמא כנר כנחמי לעיל [אות ב'] כיון דהתורה מיטתה מהיכא תימי דיש איסור ואפילו איסור דרבנן, דהיה מנאר כמו גומרפא. ועוד ראה ברורה נגמ' דשם פ"ה ע"א, דרבי יוחנן הקשה לריש לקיש דסובר דאס אין נמקום השצירה כוומייהו נשאר אין בו משום שצירת עגם מהא דחנן קולף עד שמגיע לפרק וכו', יקלוף ביה פורתא ונתצריה, א"כ נראה דלריש לקיש אין איסור כלל נאין נמקום השצירה כוומייהו, דאי לא הכי לא קשה דיקלוף פורתא וכו' כיון דעכ"פ איסור יש, אלא על כרחן לרבי שמעון בן לקיש אין איסור כללי, א"כ גם לדין דאס אין כוומייהו השצירה חייב, אלא אס כן אין כוומייהו על העגם, הכי נמי אין איסור כלל, דמדרכי שמעון

ואל תחשוב בני לתפוש על דברי ולומר, ולמה זה יצוה אותנו השם יתברך לעשות כל אלה לזכרון אותו הנס, והלא בזכרון אחד יעלה הדבר במחשבתנו ולא ישכח מפי זרענו, כי לא מחכמה תתפשני על זה, ומחשבת הנער ישיאך לדבר כן. ועתה בני אם בינה שמעה זאת, והטה אזנך ושמע, אלמדך להועיל בתורה ובמצוות. דע כי האדם נפעל כפי פעולותיו, ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עושה בהם, אם טוב ואם רע, ואפילו רשע גמור בלבבו וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות, ואפילו שלא לשם שמים, מיד ינטה אל הטוב, ובכח מעשיו ימית היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות. ואפילו אם יהיה אדם צדיק גמור ולבבו ישר ותמים, חפץ בתורה ובמצוות, אם אולי יעסק תמיד בדברים של דופי, כאילו תאמר דרך משל שהכריחו המלך ומיניהו באומנות רעה, באמת אם כל עסקו תמיד כל היום באותו אומנות, ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת לבו להיות רשע גמור, כי ידוע הדבר ואמת שכל אדם נפעל כפי פעולותיו, כמו שאמרנו.

ה. בוי"ב וקצת כ"י "יעסקו". ה. בוי"ב וקצת כ"י "טוף יועל זה אמרו רבותינו זכרונו לברכה [פסחים י' ע"ב], ומתוך שלא לשמה בא לשמה". ז. וכ"כ לקמן מצוות מ', צ"ה, צ"ט, ועוד.

כן לקיש נשמע לרבי יוחנן דאס אין כוומייהו כרבי יעקב היינו דהר"מ סבירא ליה דפלוגי רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש אליבא דרבנן, א"כ נאין עליו כוומייהו כרבי ר' יוחנן מודה כרבינא, ואי משום קושיית הפוסק' עיין מהרש"א דאי אליבא דרבנן פלוגי א"כ לריש לקיש נחמי פלוגי רבנן על רבי, אן קושיא כל כן, דלפטר דפלוגי לרדייה בנחמא מילוק מהמנארירס לעיל לנמה אמוראים, ואין כאן מקום להאריך בנטיית הש"ס. וע"ש בשל"ה [ד"ה ובענין] לענין אבי ורבה נגד רבנתייהו, ועיין מה שכתבנו לעיל [בנחמא הקדמת] וז"ע.

הלכות הנהגת אדם בבקר סימן א

א דין השקמת הבקר, ובו ט' סעיפים:

א *יתגבר (ב) [א] פארי לעמד בבקר (א) לעבודת בוראו *בשיהא הוא מעורר (ג) [ב] השפחה: א טו ב ירושלמי הגה ועל-פל-פנים לא יאחר זמן התפלה (ג) שהצבור מתפללין (טו): הגה (ג) [ג] שויתי ה' לנגדי תמיד *הוא כלל גדול בחוקי ובמצוות (ד) הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ושיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביחו כישירכו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והתקבט פיו כרצונו והוא עם אנשי ביחו וקרוביו דבורו במושב התלף. כל-שפן כשנשים האדם אל לבו שהתלף הגדול הקדוש-ברוך-הוא אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר "אם יסתר איש בפסקתים ואני לא אראנו נאם ה'", מיד יגיע אליו התראה

משנה ברורה

א (א) לעבודת בוראו. פי לךך נבדא האדם, כמו שאמר הכתוב "כל התקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו'". ואף (ב) אם ישיאנו יצרו בחרך לומר איך תעמד בבקר פי תקר גדול, או ישיאנו בקיץ לומר איך תעמד ממשתך ועדין לא שבעת משנתך, יתגבר עליו ואל ישמע לו. ויתשב בנפשו, אלו היה נצרך לעמד לשרת לפני מלך בשר ודם כמה היה זהיר וזריז לעמד בהשקמה להכין עצמו לעבודתו; כל-שפן קל-יחמר בן בנו של קל-יחמר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא: